

Štěpán, Ludvík

Přípomínka skupiny Wierzbak

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. X, Řada literárněvědné slavistiky. 2007, vol. 56, iss. X10, pp. 189-190

ISBN 978-80-210-4274-2

ISSN 1212-1509

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/103030>

Access Date: 22. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

zala na její místo v literatuře a prezentovala výsledky versologického výzkumu zpracovaného na velkém souboru materiálu.

Sekcí literární teorie a dalších národních literatur zahájil **Joseph N. Rostinsky** (Tokio) anglicky proneseným referátem o Jakubu Demlovi, ve kterém charakterizoval paradoxní poetiku tohoto katolického inspirátora české avantgardy 20. a 30. let minulého věku. **Svetlana Pavlovna Macenka** (Lviv) v interdisciplinárním referátu ukázala na příkladu Mozarta průnik hudby a slova. **Ljudmila Dimitrova** (Sofia) zajímavě hovořila o české tradici v interpretaci díla Petka Todorova (M. Weingart, F. Wollman, S. Vilinskij), **Ivo Pospíšil** (Brno) mluvil o poetice dvou českých povídkových sborníků, které předznamenalou svou dobu (1963, 1985). **Miloslava Slavičková** (Lund) analyzovala ruské literární inspirace u Bohumila Hrabala, **Andrej Červeňák** (Nitra) reflektoval sen v paradigmatech umění a literatury. **Oksana Stěpanovna Levickaja** (Lviv) detailně pojednala o poetice žánru v románu Johna Fowlese *Francouzova milénka* (The French Lieutenant's Woman, 1969), **Milada Franková** (Brno) upozornila na rysy postmoderny v současných britských vyprávěcích způsobech, **Květuše Lepilová** (Olomouc) názorně představila svoji interdisciplinární koncepci trichotomie textu, obrazu a zvuku. **Azat Jeghiazarjan** (Jerevan) promluvil o tvorbě arménského básníka, oběti stalinských represí Jeghiše Čarence (1897–1937) v tradicích evropských literatur 20. století. V podnětném referátu

vyložil své pojetí **Aleksej A. Grjakalov** (Sankt-Petěrburg) v referátu *Poetika a „mentální mapy“ Evropy*. Referát **Nonny Kopystjanské** (Lviv) o kontextu jako kategorii v poetice románu přečetla Oľga Červinskaja (Černivcy). **Petr Kučera** (Plzeň) v sumarizujícím vystoupení hovořil o interkulturalitě literatury a její úloze v komparatistice. Brněnská **Pavlna Kuldánová** (Ostrava) se vrátila k tématu Jakobsonovy lingvistické poetiky, její kolega **Radomil Novák** (Ostrava) jenně analyzoval poezii a hudbu v historickém a estetickém kontextu a, last but not least, mladý slovenský literární vědec **Pavol Markovič** (Prešov) originálně vyložil modely narácí na příkladu Joyceova *Odyssea*.

V literárněteoretické sekci, kam byla také zařazena analýza děl jiné než ruské literatury, bylo dost času na bohatou a podnětnou, často temperamentní diskusi. Sympozium, které se konalo zásluhou všech účastníků ve velmi příjemné, ale současně živé, tvůrčí, invenční atmosféře, uzavřel I. Pospíšil a D. Kšicová. Někteří účastníci se pak v doprovodu tajemníka sympozia J. Dohnala zúčastnili exkurze do slavkovského zámku a na slavkovské bojiště k Mohyle míru.

Mezinárodní symposium *Problémy poetiky* je další z řady brněnských poetologických symposií vycházejících z brněnské komparatisticko-genologické školy, jež mají širokou mezinárodní reflexi. Materiály sympozia včetně příspěvků těch, kteří se na symposium nemohli dostavit, budou publikovány v periodické sérii *Litteraria Humanitas*.

Josef Dohnal – Ivo Pospíšil

PŘIPOMÍNKA SKUPINY WIERZBAK

Léta běží a kdysi rozjívění a bouřliví studenti a mladí básníci a prozaici se stali „staršími pány“. To platí i členech polské literární skupiny *Wierzbak* (podle řeky v jedné čtvrti v Poznani), která se v myslích poznaňských studentů začala rýsovat od roku 1955 a o rok později ji ti nejagilnější založili. V onom šestapadesátém roce vyhráli pozdější „wierzbakovci“ všechny ceny v literární soutěži časopisu *Wyboje* a v roce 1957 se objevily tiskem nejen jejich práce, ale i programové texty (vyšly v novinách *Gazeta Poznańska* a napsal je R. Danecki). Mladí literáti měli rovněž svoji poetickou kavárnu *Wrzos*, spolupracovali se členy skupiny malířů *R-55*, s nimiž organizovali společná vystoupení (tzv. *witryny literacko-plastyczne*). Skupina *Wierzbak* také organizovala celopolské Poznaňské básnické listopady (konají se dodnes jako akce oblastní pobočky spisovatelské organizace), na nichž

se oceňovali a oceňují debuty, nejlepší knihy a autoři v soutěži jedné básně (je to dodnes úctyhodná řada velmi známých autorů, kteří jako účastníci či porotci v Poznani byli) a vydala dva almanachy *Liść czlowieka* (1957) a *Wynikanie* (1959). Charakteristickými knížkami pro onu dobu byly práce *Lumpenezje* (1960) **Mariana Grześcza**, *Niepogoda* (1957) a *Zamknięcie krajobrazu* (1960) **Józefa Ratajczaka**, *Czarny sześcián cizzy* (1958) **Ryszarda Daneckého** a *Afryka poety* (1958) **Eugeniusze Wachowiaka**.

Programové manifesty hovořily o „spění k současnému umění“, „obraně básnického racionalismu“, do centra pozornosti umisťovaly básnický obraz kontrolovaný intelektem tvůrce, důležité nebylo „bohatství nevědnicích metafor a přirovnání“, nýbrž jejich „poznávací objevnost“. Kritici zase podtrhovali konstruktivistické a urbanistické prvky

prací autorů a očekávali od nich mnohé změny, jež se začaly rýsovat na přelomu šedesátých a sedmdesátých let 20. století a k nimž došlo hlavně v letech sedmdesátých.

I když vlastní činnost skupiny byla omezena na pouhé čtyři roky, její „hlavní“ členové na sebe dodnes nezapomněli. Asi jeden z jejich nejznámějších autorů, básník, prozaik, dramatik a překladatel **Marian Grześcak** vyprovokoval a vydal „k jejich padesátce“ nevšední knížku *Wiek Wierzbaka. Glosy poezji i prozy* (Pomysl i redakcja M. Grześcak, Media Rodzina, Poznań 2006, 183 s.). Obsahuje na úvod rozvernou i memoárově faktografickou úvahu

M. Grześcaka nazvanou *Przedwierzbak* a několik řádek „na cestu“ skupině a k tomu báseň Kazimiere Iłakowiczówny. Další oddíly jsou věnované vždy jednomu z osmi autorů – prózám **Bohdana Adamczaka** (* 1935), básním **Ryszarda Daneckého** (* 1931), próze **Gerarda Górnického** (* 1920), veršům **Mariana Grześcaka** (* 1934), **Macieje Marii Kozłowského** (1937–2002), **Józefa Ratajczaka** (1932–1999), **Konrada Sutarského** (* 1934) a **Eugeniusze Wachowiaka** (* 1929).

Je to knížka pro připomínku minulosti i pro potěšení srdce.

Ludvík Štěpán

JUBILEJNÍ ČESKO-SLOVENSKÁ KONFERENCE

Již 10. česko-slovenská konference, z níž jako obvykle bude připraven další svazek *Brněnských textů k slovakistice*, se 7. prosince 2006 konala v zasedací místnosti Filozofické fakulty Masarykovy univerzity – bylo to v roce 10. výročí založení oboru slovakistika na Masarykově univerzitě. Každá konference byla věnována určitému problémovému okruhu a její název vyjadřoval někdy i kontroverzní ráz tématu (např. *Česko-slovenská vzájemnost a nezájemnost*, *Brněnská slovakistika a česko-slovenské vztahy*, *Literatury v kontaktech*, *Jazyk – literatura – kultura*, *Česko-slovenské vztahy v slovanských a středoevropských souvislostech*, *Meziliterárnost a areál*, *Česko-slovenské vztahy*, *Evropa a svět*, *Aktuální slovakistika*, *Česká a slovenská slavistika na počátku 21. století – Stav – metodologie – mezinárodní souvislosti*).

To, co je pro brněnské pojetí slovakistiky charakteristické, není jen komparatisticko-genologické zaměření, o němž se v Polsku hovoří jako o brněnské genologické škole (E. Kasperski) nebo u nás komplexněji jako o české škole literární komparistiky (S. Wollman), ale také areálový přístup, tedy v daném případě začleňování česko-slovenské vztahovosti do širšího rámce. Moravské a brněnské slovakistické specifikum tak zůstává: na základě genia loci, tedy místních tradic komparistiky, genologie a areálových studií, zkoumat slovenský fenomén v jeho relační fázi.

Jubilejní konference nesla název *Třináct let po (Trinást' rokov po)*. Třináct let po rozpadu česko-slovenské federace se účastníci – mezi nimi brněnští studenti slovakistiky, kteří se podíleli i na organizačním zajištění konference – v souladu, v diskusi i polemice – zamýšleli nad současnou situací v českém a slovenském prostředí i ve vztahu k dalším

jazykově kulturním areálům ve střední Evropě i jinde, v jazyce, literatuře a kultuře, jakož i v dalších blízkých sférách společenského života, s jádrem ve filologii a jejich přesazích. Konferenci uspořádal Ústav slavistiky FF MU spolu s Literárním informačním centrem v Bratislavě, s nímž brněnské slavistické pracoviště spojuje bilaterální smlouva, a v součinnosti s Českou asociací slavistů, Komisí slovanské stylistiky a poetiky při Mezinárodním komitétu slavistů, Slavistickou společností Franka Wollmana a Středoevropským centrem slovanských studií. Konference se konala pod záštitou Jeho Magnificence rektora Masarykovy univerzity **Petra Fialy** (na konferenci ho zastupovala prorektorka **Ivana Černá**, která konferenci oslovila česky i ve své mateřské slovenštině, a děkana Filozofické fakulty MU **Josefa Kroba**, jehož zastupoval proděkan pro vědu **Jan Zouhar**, jenž vzpomínal na okolnosti rozdělení československé federace a hovořil o svém vztahu k Slovensku a slovenské vědě. V průběhu konference přijal děkan Filozofické fakulty Josef Krob některé přítomné zahraniční badatele doprovázené vedoucím Ústavu slavistiky a diskutoval s nimi o slovakistice a slavistice ve světě.

Účastníci představovali v současnosti hvězdnou sestavu slovanské slavistiky, slovakistiky i slovanského kulturního a literárního života. Na úvod vystoupila Jeho Excellence mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Slovenské republiky v České republice, sám slavný spisovatel a častý účastník akcí brněnské slavistiky a slovakistiky **Ladislav Ballek**, konferenci pozdravil a sám referátem přispěl ředitel Slovenského inštitútu v Praze **Igor Otčenáš**, v zastoupení ředitele bratislavského Literárneho informačného centra **Alexandra Halvonika** promluvil **Anton Baláž**. Krátce promluvil také zástupce